

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)
за освітньою програмою професійного спрямування
«Облік і аудит»
(назва освітньої програми)

на тему «Облік і контроль розрахунків з оплати праці на прикладі ТОВ
«Телекарт-Прилад»
(назва теми)

Виконавець:

Студент ФМОІТ

Догот В'ячеслав Анатолійович

(Прізвище, і'мя, по-батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

Д.е.н., професор

(науковий ступінь, вчене звання)

Лоханова Наталія Олексіївна

(Прізвище, і'мя, по-батькові)

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Для здійснення виробничої діяльності будь-якого підприємства необхідна наявність трудових ресурсів, що забезпечують реалізацію виробничих, управлінських та інших процесів.

У свою чергу праця співробітників компаній потребує належної оплати, розрахунків, облік, аналіз і контроль якої покладається на персонал бухгалтерії.

При тому система оплати праці є жорстко регламентованою сферою як на законодавчому рівні, так і на рівні суб'єктів господарювання, які повинні мати ряд нормативних документів (Колективний договір, Положення про оплату праці на підприємстві, Положення про преміювання та таке інше), що регулюють питання оплати праці.

У зв'язку з цим наявність добре налагодженої системи обліку розрахунків з оплати праці є важливою для будь-якої компанії.

Питання удосконалення обліку і контролю розрахунків з оплати праці знаходиться в полі уваги різних дослідників, зокрема, Ф.Ф. Бутинця, С.Ф. Легенчука, Л.В. Чижевської та інших. Між тим, ряд питань залишається дискусійними і такими, що потребують подальших розробок.

Зокрема, досліджень потребують питання контролю за ефективним використанням праці на підприємстві, документального оформлення різних видів нарахувань у частині основної і додаткової заробітної плати тощо.

А отже, тема роботи є актуальною.

Метою дослідження в роботі є розгляд теоретичних і практичних аспектів обліку, аналізу і контролю розрахунків з оплати праці на прикладі ТОВ «Телекарт-Прилад».

Завдання дослідження полягають в тому, щоб:

- розглянути сутність заробітної плати як об'єкту обліку;
- освітити форми і системи оплати праці, а також види заробітної плати, що є розповсюдженими на промислових підприємствах;
- дослідити порядок документального оформлення праці та її оплати;
- розглянути порядок нарахування заробітної плати, а також утримань з неї;
- описати систему синтетичного і аналітичного обліку розрахунків з оплати праці;
- дослідити особливості нарахування заробітної плати у ТОВ «Телекарт-Прилад» і здійснити критичний аналіз діючої практики обліку на підприємстві;
- розкрити завдання і джерела контролю розрахунків з оплати праці;
- оцінити систему внутрішнього контролю на підприємстві;
- дослідити методичні аспекти контролю розрахунків з оплати праці;

- проаналізувати показники продуктивності праці, використання фонду оплати праці та інших показників за даними звітності ТОВ «Телекарт-Прилад»;

- надати рекомендації з удосконалення системи обліку, аналізу і контролю розрахунків з оплати праці тощо.

Об'єктом дослідження в роботі є система розрахунків з оплати праці на промисловому підприємстві.

Предметом дослідження в роботі є порядок обліку, аналізу і контролю розрахунків з оплати праці працівників на прикладі ТОВ «Телекарт-Прилад».

Інформаційною базою дослідження в роботі постають Податковий кодекс України, Закон України «Про оплату праці», інші нормативні акти, що регулюють питання нарахувань заробітної плати і утримань з неї; спеціальна економічна література з теми дослідження; Колективний договір, Положення з оплати праці на підприємстві, Положення про преміювання; фінансова звітність ТОВ «Телекарт-Прилад», звітність з податку на доходи фізичних осіб (1-ДФ), звітність з єдиного соціального внеску, статистична звітність з оплати праці; облікова політика підприємства; реєстри синтетичного і аналітичного обліку розрахунків з оплати праці (дані за рахунками 66, 641, 651 та інші); первинні документи з нарахування заробітної плати та інші.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, 3 розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Основний зміст роботи викладено на 60 сторінках.

Список використаних джерел складається з 30 найменувань. Робота містить 11 таблиць, 4 рисунка, 18 додатків.

Апробація результатів дослідження здійснена шляхом підготовки тез на Міжнародній студентській науково-практичній конференції ОНЕУ, яка проводилася 20.04.2023 року.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У 1 розділі роботи «*Теоретичні засади обліку розрахунків з оплати праці*» розглянуті оплата праці як об'єкт обліку, її державне регулювання, форми і види оплати праці, порядок нарахування заробітної плати персоналу та її документального оформлення, синтетичний і аналітичний облік розрахунків з оплати праці.

У 2 розділі роботи «*Діюча система обліку і аналіз розрахунків з оплати праці у ТОВ «Телекарт-Прилад» та напрями її поліпшення*» досліджені загальна організаційно-економічна характеристика Товариства, особливості документального оформлення і обліку операцій по нарахуванню заробітної плати у ТОВ «Телекарт-Прилад», аналіз трудових ресурсів.

У 3 розділі роботи «*Система контролю праці та її оплати у ТОВ «Телекарт-Прилад» та напрями її вдосконалення*» розкрито завдання і

джерела контролю, освітлена методика перевірки розрахунків з оплати праці дана оцінка системи внутрішнього контролю на підприємстві.

ВИСНОВКИ

На підставі дослідження у випускній роботі були отримані такі основні результати і висновки:

1. Досліджена діюча практика обліку, аналізу і контролю розрахунків з оплати праці на прикладі ТОВ «Телекарт-Прилад».

При тому з'ясовано, що основним напрямом діяльності Товариства є виробництво інструментів і обладнання для вимірювання, дослідження та навігації.

Товариство в повній мірі забезпечено висококваліфікованим персоналом, кількість якого станом на 01.02.2022 року – 494 особи.

Основною категорією персоналу у ТОВ «Телекарт-Прилад» є інженерно-технічний персонал, частка якого станом на 1.02.2022 року складала 56,07%. Також суттєвою є частка основних виробничих робітників – 33,4%. Частка обслуговуючих працівників складає 6,07%.

Адміністративний персонал складає лише 2,43% загальної чисельності.

Також несуттєвою є частка допоміжних робітників – лише 2,02%.

Товариство має достатньо молодий склад співробітників. Так, частка працівників віком від 36 до 54 років складає 48,79%, від 28 до 35 років – 17,41%; від 18 до 27 років – 19,23%.

2. Особливістю організації праці на підприємстві є чітка регламентація робіт, обов'язків і повноважень, що досягається шляхом розробки Стандарту Підприємства «Розподіл завдань, відповідальності і повноважень» СТП-ТКП 0.20:2016.

Основним документом для нарахування заробітної плати персоналу відповідно до п. 8.1 Стандарту є «штатний розклад, де закріплено перелік посад та професій працівників підприємства, розмір посадових окладів відповідно до умов праці та кваліфікації працівників, постійні надбавки та доплати, а також місячний фонд заробітної плати».

Він розробляється службою персоналу та затверджується наказом генерального директора підприємства.

Порядок оплати праці на аналізованому підприємстві регламентовано Положенням про оплату праці працівників ТОВ «Телекарт-Прилад».

На підприємстві діє Комітет представників трудового колективу, який має свого Голову, що узгоджує Положення про оплату праці Товариства.

Діяльність Комітету представників трудового колективу регламентована окремим Положенням про відповідний Комітет.

Заробітна плата сплачується співробітникам Товариство щонайменше 2 рази на місяць відповідно до вимог діючого законодавства: 5-6 числа кожного місяця – зарплата і 20-22 числа кожного місяця – аванс.

Заробітна плата в основному виплачується на платіжні картки співробітників по рахунках, відкритих в установах банку, тобто Товариство використовує зарплатний проект.

3. Товариство використовує просту почасову форму оплати праці. Нарахування заробітної плати здійснюється на підставі окладів, що встановлені штатним розкладом, який затверджується директором Товариства на кожен рік. Почасова заробітна плата нараховується за фактично відпрацьовані години роботи, які зафіксовані в таблиці обліку робочого часу.

Основним документом, в якому здійснюється нарахування заробітної плати постає Розрахункова відомість нарахування заробітної плати за місяць, що складається в цілому по підприємству раз на місяць з відокремленням даних за підрозділами.

4. Аналіз динаміки і руху персоналу довів, що середньооблікова кількість штатних працівників у 2021 році склала 492 особи, що на 6 осіб або 1,22% більше попереднього 2020 року, коли вона складала 486 осіб.

За 2021 рік було прийнято на роботу 103 особи, що на 39 осіб чи 37,86% менше, ніж в 2020 році, коли було прийнято 142 особи.

Також у 2021 році кількість звільнених суттєво перевищує кількість 2020 року. У 2021 році було звільнено 115 осіб, що на 30 осіб більше, чи 26,09%, ніж в 2020 році, коли звільнилися лише 85 осіб.

Відповідний рух персоналу зумовив відповідний рівень коефіцієнтів обороту з прийняття, звільнення плинності кадрів.

У 2021 році коефіцієнт обороту з прийняття працівників склав 0,234, порівняно з 0,292 в 2020 році. Отже, в 2021 році відповідний показник зменшився на 0,058, або на 20%.

У 2021 році коефіцієнт обороту з вибуття працівників склав 0,234 проти 0,175 у 2020 році, тобто він збільшився на 0,06 чи на 33,64%.

Коефіцієнти плинності кадрів у 2021 році склав 0,23 проти 0,171 у попередньому 2020 році, тобто він збільшився на 0,06 або на 34,48%.

5. Обсяг продукції, що вироблена і реалізована підприємством в 2021 році склав 495825 тис. грн., що на 57110 тис. грн. чи 13,02% більше попереднього року.

Середньорічний виробіток продукції на одного працівника в 2021 році склав 1007,77 тис. грн., що на 10,05 тис. грн. чи 11,64% більше, ніж в попередньому 2020 році, коли виробіток складав 902,71 тис. грн.

Середньорічний виробіток продукції на одного робітника в 2021 році склав 3023, 32 тис. грн., що на 315,21 тис. грн. чи 11,64% вище, ніж в 2020 році, коли виробіток складав 2708,12 тис. грн.

Таким чином у звітному 2021 році суттєво зросла продуктивність праці у Товаристві порівняно з попереднім роком.

6. Фонд оплати праці штатних працівників Товариства у 2021 році склав 88874,80 тис. грн., що на 6488,80 тис. грн. або на 7,88 % вище попереднього 2020 року, коли відповідний фонд складав 82386,0 тис. грн.

Фонд основної заробітної плати у 2021 році склав 80951,3 тис. грн., що на 7614,10 тис. грн. або на 10,38% вище попереднього року (у 2020 році відповідний фонд склав 73337,2 тис. грн.).

Між тим, у 2021 році фонд додаткової заробітної плати, що склав 7923,5 тис. грн. зменшився порівняно з 2020 роком на 1131,3 тис. грн. або на 12,49%. Також відбулося дуже суттєве зменшення всіх видів надбавок та доплат до тарифних ставок та посадових окладів. У 2021 році сума доплат і надбавок склала всього 682,4 тис. грн., тоді як у 2020 році на цілі цілі було спрямовано 1942,9 тис. грн. Таким чином, зменшення суми доплат і надбавок у звітному 2021 році склало 1260,5 тис. грн. або 64,88%.

Також суттєвим у 2021 році було зменшення премій, що носять систематичний характер. У 2021 році на такі види премій спрямовано 1835,6 тис.грн., що на 1695,9 тис. грн. або на 48,02% менше, ніж у 2020 році. У 2020 році на премії було спрямовано 3531,5 тис.грн.

Що стосується оплати за невідпрацьований час, то у 2021 році вона склала 5401,0 тис. грн., що на 1820,6 тис. грн. або на 50,85% більше, ніж у 2020 році. Такі тенденції зумовлені роботою в умовах жорсткого карантину восени 2021 року.

7. Середньорічна оплата праці одного працівника Товариства у 2021 році склала 180639,84 грн., що на +11121,32 грн. або на 6,56% вище рівня попереднього 2020 року, коли вона складала 169518,52 грн.

Середньомісячна оплата праці одного працівника в 2021 році склала 15053,32 грн. порівняно з 14126,54 грн. у 2020 році. Тобто за 2021 рік середньомісячна заробітна плата зросла на 926,78 грн. або 6,56%.

Середньоденна оплата праці одного працівника в 2021 році склала 722,56 грн., проти 675,37 грн. у 2020 році, тобто вона за звітний рік зросла на 47,19 грн. або на 6,98%.

8. У цілому система обліку розрахунків з оплати праці на підприємстві налагоджена достатньо ефективно, між тим, в ході огляду діючої практики обліку були встановлені певні недоліки як в цілому до системи обліку, так і до напряму розрахунків з оплати праці. Відповідні недоліки потребують усунення, зокрема, такі:

1. Облікова політика Товариства розроблена достатньо давно (у 2018 році) і містить лише загальний перелік напрямів вибору підходів до обліку.

У ній фактично не передбачені елементи, які стосуються вибору методів обліку для цілої низки об'єктів.

Так, в Обліковій політиці ТОВ «Телекарт-Прилад» не зазначено:

- за яким методом відображаються в обліку фінансові активи і фінансові зобов'язання;
- не розкрито порядок створення забезпечень на оплату відпусток персоналу;
- не оговорено застосування валютних курсів для перерахунку монетарних статей звітності;
- не розкрито підхід до визнання доходів від реалізації продукції, робіт, послуг тощо.

2. В частині обліку розрахунків з оплати праці основним зауваженням до підприємства є відсутність регламентації створення забезпечень на оплату відпусток і, відповідно, відсутність нарахування забезпечення в обліку і звітності.

Відповідно до вимог НП(С)БО 11 і інших нормативних актів України підприємства зобов'язані створювати забезпечення на оплату відпускних з щомісячним віднесенням його на витрати діяльності з нарахуванням у певному відсотку від фонду оплати праці.

Але, як засвідчує огляд фінансової звітності, забезпечення на виплату відпускних працівники у 2020-2021 роках не створювалося.

Звіт про фінансовий стан станом на 31.12.2020 і 31.12.2021 роки і Примітки до фінансової звітності за 2020 і 2021 роки не містять відповідної статті «Забезпечення на виплату відпусток».

Це у свою чергу призводить до того, що підприємство не забезпечує послідовного і рівномірного накопичення коштів на виплату відповідних сум відпускних, які в повній мірі відносяться на ті періоди, коли працівники фактично уйшли у відпустку.

Для приведення у відповідність до вимог НП(С)БО 11 Товариству необхідно:

1. Внести доповнення в Облікову політику і передбачити створення забезпечень на виплату відпусток, зафіксувавши підхід до його створення.

2. Передбачити щомісячне нарахування забезпечення на оплату відпусток записом за дебетом рахунків витрат 23, 91, 92, 949 і кредиту рахунку 471 «Забезпечення на виплату відпускних».

3. На дату фінансової звітності передбачити проведення інвентаризації і за необхідності донарахування забезпечення чи сторнування його зайвої суми.

4. Здійснювати нарахування відпускних з оформленням записом за дебетом рахунку 471 і кредитом рахунку 661.

5. Розрахунок забезпечення організувати в автоматизованому режимі з використанням застосованої зараз підприємством програми обліку.

Вважаємо, що запровадження відповідних рекомендацій дозволить привести систему обліку розрахунків з оплати праці у повну відповідність до вимог діючих нормативних актів в цілому і НП(С)БО 11 і 16 зокрема.

АНОТАЦІЯ

Догот В.А. «Облік і контроль розрахунків з оплати праці на прикладі ТОВ «Телекарт-Прилад»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» за освітньою програмою професійного спрямування «Облік і аудит» *(назва освітньої програми)*

Одеський національний економічний університет. Одеса, 2023.

У роботі розглядаються теоретичні і практичні аспекти обліку і контролю розрахунків з оплати праці.

Проаналізовано фонд оплати праці на підприємстві, склад, структура і динаміка трудових ресурсів, доліджена діюча практика обліку і контролю розрахунків з оплати праці.

Запропоновано удосконалення облікової політики Товариства, створення забезпечень з оплати відпусток працівників.

Ключові слова: облік, аналіз, контроль, оплата праці.

ANNOTATION

Dogot V.A. "Accounting and control of payroll calculations on the example of Telekart-Prylad LLC"

Qualifying work on obtaining a bachelor's degree in the specialty 071 «Accounting and Taxation» for the educational program «Accounting and auditing».
(title of the educational program)

- Odessa National Economics University. Odessa, 2023.

The work describes the theoretical and practical aspects of accounting and control of payroll calculations.

The wage fund at the enterprise, the composition, structure and dynamics of labor resources were analyzed, the current practice of accounting and control of wage calculations was refined.

It is proposed to improve the accounting policy of the Company, to create provisions for the payment of employees' vacations.

Key words: accounting, analysis, control, payment of labor.